

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priştine, 21 Mart 2011
Nr.ref: RK 103/11

KABUL EDİLMEZLİK KARARI

Dava no: KI 40/10

Başvurucu

NLB Prishtina sh. a.

Kosova Cumhuriyeti Yüksek Mahkemesinin Mle-Rev.nr. 19/2009 sayı ve 16 Mart 2010 tarihli kararının Anayasaya uygunluğunun değerlendirilmesi

KOSOVA CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİ

Aşağıdaki yapıdadır:

Enver Hasani, Başkan
Kadri Kryeziu, Başkanvekili
Robert Carolan, Yargıç
Altay Suroy, Yargıç
Almiro Rodrigues, Yargıç
Snezhana Botusharova, Yargıç
Ivan Čukalović, Yargıç
Gjyljeta Mushkolaj, Yargıç
Iliriana Islami, Yargıç

Başvurucu

1. Başvurucu, Yönetim Kurulu Başkanı Bay Albert Lumezi tarafından temsil edilen NLB Prishtina sh. a.

İtiraz Edilen Karar

2. Başvurucu tarafından itiraz edilen karar, Kosova Cumhuriyeti Yüksek Mahkemesinin Rev.nr. 184/2008 sayı ve 27 Ocak 2009 tarihli kararıdır.

Dava Konusu

3. Başvurucu, Kosova Cumhuriyeti Anayasasının (bundan sonra "Anayasa" şeklinde anılacaktır) 45. Maddesinin [Hakların Yargı Yoluyla Korunması] ihlal edildiğini iddia etmektedir.
4. Başvurucu, Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesinden, nihai karar açıklanana kadar (bundan sonra "Mahkeme" şeklinde anılacaktır) Priştine Ticaret Mahkemesi E.nr. 382/09 sayı ve 18 Kasım 2009 tarihli kararının yürütülmesine karşı geçici tedbir koyma talebinde bulunmuştur. Başvurucu, bu kararın yürütülmesi durumunda tamir edilemez sonuçların ortaya çıkacağı, üçüncü bir tarafla (borçlu) 296.686,04 avro tutarında kredi anlaşması imzaladığından para iadesinde bulunamayacağını öne sürmüştür.

Yasal Dayanak

5. Anayasanın 113.7 Maddesi, 03/L-121 sayı ve 16 Aralık 2009 tarihli Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasanın (bundan sonra "Yasa" şeklinde anılacaktır) 22 ve 26. maddeleri ile Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün (bundan sonra "İçtüzük" şeklinde anılacaktır) 54, 55 ve 56 (2) kuralları.

Davanın Mahkemeye Geliş Biçimi

6. Başvurucu 2 Haziran 2010 tarihinde Anayasa Mahkemesine başvurmuştur.
7. İstem, 24 Ağustos 2010 tarihinde Priştine Bölgesi Ticaret Mahkemesi ve Yüksek Mahkemeye bildirilmiştir.
8. Yargıç Altay Suroy başkanlığında yargıçlar Almiro Rodrigues ve Gjyljeta Mushkolaj'dan oluşan ön inceleme heyeti, raportör yargıç Ivan Čukalović'in raporunu görüştüktan sonra, 22 Şubat 2011 günü Mahkeme heyetine öneri sunmuşlardır.

Olguların Özeti

9. Başvurucu, borçlu ile 22 Ekim 2001 tarihinde kredi anlaşması imzalamıştır. Kredi, anlaşmanın imzalanmasından hemen sonra borçluya verilmiştir.
10. Borçlu, kredi anlaşması şartlarına uymaya başarısız olunca başvurucu Lipjan Belediye Mahkemesine 30 Eylül 2002 tarihinde dava açmıştır. Aynı tarihte Lipjan Belediye Mahkemesi bu davaya bakmaya yetkili olmadığını açıklamıştır. Bu konuda yetkili mahkemenin Priştine Bölgesi Ticaret Mahkemesi nin yetkili olduğu bildirilmiştir.
11. Priştine Bölgesi Ticaret Mahkemesi 18 Aralık 2002 tarihinde başvurucunun dava dilekçesini kabul etmiş ve borçluya başvurucunun borcunu ödeme talimatını vermiştir. Karar 14 Aralık 2004 tarihinde yürürlüğe girmiştir.
12. Borçlu, 13 Ocak 2004 tarihinde Lipjan Belediye Mahkemesinde başvurucu hakkında haksız kazanç davası açmıştır. Lipjan Belediye Mahkemesi bu davaya bakmaya yetkili

olmadığını, bu konuda Priştine Bölgesi Ticaret Mahkemesi nin yetkili olduğunu bildirmiştir.

13. Priştine Bölgesi Ticaret Mahkemesi 23 Aralık 2004 tarihinde borçlunun dava dilekçesini onamış, başvuru borçluya karşı haksız kazançla ilgili tazminat ödemeye mahkûm etmiştir. Başvuru bu karara karşı Yüksek Mahkemeye temyiz başvurusunda bulunmuştur.
14. Yüksek Mahkeme 30 Kasım 2005 tarihinde başvuru dileyişini onayıp davanın yeniden görüşülmesi için dosyayı Priştine Bölgesi Ticaret Mahkemesi ne geri göndermiştir.
15. Priştine Bölgesi Ticaret Mahkemesi borçlunun dilekçesinin mesnetsiz olduğunu, başvuru haksız kazançla ilgili borçluya tazminat ödemeye mecbur kılmıştır. Başvuru Yüksek Mahkemeye başvurmuş, Yüksek Mahkeme 17 Eylül 2009 tarihinde başvuru itirazının mesnetsiz olduğuna karar vererek Priştine Bölgesi Ticaret Mahkemesi nin kararını onamıştır.
16. Başvuru, 26 Ekim 2009 tarihinde Priştine Bölgesi Ticaret Mahkemesi nin 14 Haziran 2007 tarihli kararına karşı Cumhuriyet Savcılığına kanun yararına bozma dilekçesi sunmuştur. Dahası, Yüksek Mahkemeye 5 Kasım 2009 tarihinde sunduğu dava dilekçesinde Priştine Bölgesi Ticaret Mahkemesi nin 14 Haziran 2007 tarihli kararı ile Kosova Yüksek Mahkemesinin 17 Eylül 2009 tarihli kararının tashihi talep etmiştir.
17. Borçlu, 26 Ekim 2009 tarihinde Priştine Bölgesi Ticaret Mahkemesi ne başvurup bu mahkemenin kararının yürütülmesini talep etmiştir. Mahkeme, 18 Ekim 2009 tarihinde kararın yürütülmesini onaylamıştır. Başvuru, Priştine Bölgesi Ticaret Mahkemesi nin 28 Ekim 2009 tarihli kararın yürütülme onayına 17 Ekim 2009 tarihinde itiraz etmiştir. Priştine Bölgesi Ticaret Mahkemesi 19 Kasım 2009 tarihinde başvuru itirazını yerinde bulmayarak reddetmiş ve kararın yürütülmesini onamıştır.
18. Başvuru, kararın yürütülmesine karşı Yüksek Mahkemeye 1 Aralık 2009 tarihinde başvurmuş olup şimdiye kadar herhangi bir karar çıkmamıştır.
19. Priştine Bölgesi Ticaret Mahkemesi 18 Aralık 2009 tarihinde açıkladığı bir kararla başvuruya yürütme kararına riayet etmesi talimatını vermiştir. Başvuru, Priştine Bölgesi Ticaret Mahkemesine başvurarak Cumhuriyet Savcılığına (Priştine Bölgesi Ticaret Mahkemesi E.nr. 382/2009, 24 Aralık 2009) sunduğu kanun yararına bozma istemiyle ilgili bir karar çıkana kadar yürütme kararının ertelenmesi talebinde bulunmuştur. Müteakip bilgiler sunulmamıştır.
20. Yüksek Mahkeme, başvuru kanun yararına bozmaya yönelik 26 Ekim 2009 tarihli isteminin mesnetsiz olduğunu bularak reddetmiştir.

Başvurucunun İddiaları

21. Başvuru, borçlunun haksız kazanç ile ilgili Priştine Bölgesi Ticaret Mahkemesi tarafından 23 Aralık 2004 tarihinde onaylanan dava dilekçesinin Priştine Bölgesi Ticaret Mahkemesinin II.C.nr. 206/2006 sayılı kesinleşmiş kararıyla çeliştiği için Anayasanın 45. maddesinin ihlal edildiğini ileri sürmektedir. Öyle ki kesinleşmiş karara riayet edilmesi gerekirdi; aksi takdirde özel ve tüzel kişilerin güvence altına alınan anayasal haklar ilkesi ihlal ediliyor olacaktır.

22. Onun görüşüne göre dava, tarafların özgür ve kesin iradesi çerçevesinde ve hukuki bir eksiklik olmaksızın imzalanan kredi anlaşmasının ihlal edilmesiyle ilgilidir. Bu sebeplerden dolayı kredi sözleşmesine riayet edilmesi gerekirdi.
23. Dahası başvuru, 382/2009 sayı ve 19 Kasım 2009 tarihli karar karşı Yüksek Mahkemeye yaptığı temyiz başvurusuyla ilgili dava sonuçlanmadan Priştine Bölgesi Ticaret Mahkemesinin kararı yürütmeye yönelik karar almasından şikayetçidir.
24. Başvuru bu yüzden, şimdiye kadar hukuk ve icra davalarıyla ilgili tüm kararların askıya alınıp Priştine Bölgesi Ticarete Mahkemesinin 18 Aralık 2002 tarihli (14 Aralık 2004 tarihinde kesinleşmiş hüküm şeklini alan) kararının yürürlükte kalması için Anayasa Mahkemesinden talepte bulunmaktadır.

Geçici Tedbir İsteminin Değerlendirilmesi

25. Başvurucunun sunduğu evrakı göz önünde bulunduran Mahkeme, Yasanın 27. Maddesinde belirtildiği gibi ilk bakışta haklı gibi görünen bir dava olduğunu kanıtlamada başarısız olduğu tespit edilmiştir. Başvuru, geçici tedbirin konmasıyla ilgili tamir edilemez zarara uğrayacağını veya kamu yararına olacağını gösteren deliller sunmamıştır.
26. Mahkeme, geçici tedbir isteminin delillerle desteklenmediği için reddedilmesi gerektiği sonucuna varmıştır.

İstemin Kabul Edilirliğinin Değerlendirilmesi

27. Başvurucunun, Anayasanın 54. Maddesinde [Hakların Yargı Yoluyla Korunması] güvence altına alınmış haklarının ihlal edildiği yönündeki iddiasına karşılık olarak Mahkeme, başvuru istemi hakkında karar verebilmek amacıyla, öncelikle Anayasada belirtilip, Yasa ve İçtüzükle vurgulanan kabul edilirlilik koşullarının yerine getirilip getirilmediğini değerlendirmesi gerektiğini ileri sürmektedir.
28. Başvuru, hukuk mahkemelerinin olgu ve yasalar üzerinde kusur işleyerek Anayasa ile güvence altına alınan hak ve özgürlükleri ihlal etmeleri durumunda ancak şikâyetle bulunabilir.
29. Mahkeme, hukuk mahkemelerince alınan kararların temyiz edildiği dördüncü derece mahkeme olmadığını vurgular. Usul hukuku ile maddi hukuk kurallarını yorumlayıp uygulamak hukuk mahkemelerinin görevidir. (bkz. KI 13/09 sayılı Sevadil Kastrati davası 17 Haziran 2010 tarihli kararı ile *mutatis mutandis* Garcia Ruiz – İspanya [GC] 30544/96 davası Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi [AIHM] 1999-I tarihli kararı 28. Maddesi).
30. Anayasa Mahkemesi, başvuru karşı doğru bir yargılama sağlanması anlamında delillerin doğru sunulduğu ve usullerin genel anlamda gerekli şekilde uygulanıp uygulanmadığını değerlendirebilir (Farklı kaynaklara bakınız; Edwards – Birleşik Krallık davası Avrupa İnsan Hakları Komisyonu 13071/87 sayı ve 10 Temmuz 1991 tarihli raporu)
31. Bununla ilgili olarak başvuru istemini reddeden Yüksek Mahkeme kararının karineden sayılan herhangi bir kanıt sunulmamıştır (bkz. *mutatis mutandis*, Shub – Litvanya davası ile ilgili AIHM'nin 17064/06 sayı ve 30 Haziran 2009 tarihli kabul edilmezlik kararı ile Vanek – Slovakya Cumhuriyeti davasında AIHM'nin 53363/99 sayı ve 31 Mayıs 2005 tarihli kabul edilmezlik kararı).

32. Bu sebepten İçtüzüğün 36 (1.c) kuralında “*Mahkeme istemleri yalnız řu hallerde görüşebilir: İstem açık bir şekilde isnat edildiği zaman*” belirtildiği üzere istemin mesnetsiz olduğu ortaya çıkmaktadır.

BU SEBEPLERDEN DOLAYI

Anayasanın 113.7 Maddesine, Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasanın 20. Maddesine ve İçtüzüğün 56 (2) Kuralına dayanarak Anayasanın Mahkemesinin 22 Şubat 2011 tarihli duruşmasında oybirliğiyle:

I. İstem kabul edilmez olarak REDDİNE karar vermiştir.

İşbu karar Yasanın 20.4 Maddesine uygun şekilde taraflara bildirilip Resmi Gazetede yayımlanır.

Karar derhal yürürlüğe girer.

Raportör Yargıç

Anayasa Mahkemesi Başkanı

Ivan Čukalović, imza

Prof. Dr. Enver Hasani, imza